

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، التي
آیلغو (۲۵۱) غروشدور .

ممالك احصیه ده سنه لکی (۱۷)، التي
ایانی (۹) قرانقدور .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائرة مخصوصه

اضطرابات

آینه بدلی پشندور .

§

مملکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ابدله بن یازیلر اعاده
اولونماز .

المجله

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیه در.

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

صاحب و مدیر مسئول: ح. اشرف اديب

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

عدد ۲۸۲

۹ ربيع الاول ۱۳۳۲

پنجشنبه

۲۳ كانون ثاني ۱۳۲۹

جلد ۱۱

اضطرابات

رساله من آ آمدیغی کو- ترمك شرطيله
بتون یازیلر هر هانکی بر غزته طر قندان
اقتباس اولونه ییلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولمسه و آبونه صره نومروس محقری
بولونمس لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون بونه دالر
درسلیرشک فرانسزجه ده یازلمی دحا
اولنور .

§

پاره کوئدرالیدیکی، ان نه یه د تر ولدیغک
واضحا بیلدیلمی دحا اولنور .

عثمانی خانلرینه

ای محب وطن ای فرقه ایمان
سجده شکر ایدم خدایه هر آن
نه بیوک حضرت حق بزه لطف و کرمی
اک بیوک زرهلی بی عثمانلی به ایتدی احسان
ناکمان آلدی بوشانی قوجه زرهلی کمی بی
چکدی سنجایی هان نامنه سلطان عثمان
بوجسیم زرهلی بی اسلام آلدی دیه یاسه دوشوب
کادی بردهشت ایله قلب عدویه خلجان
چونکه آلفدی مرای دول سائره نک
بودردنوطه که : اجانب آکا هب غبطه رسان
تاغرافله بوخبر عالمه تبشیر ایدیلوب
ناکمان جله سنی ایتدی بووقعه حیران

دها دستکاهده ایکن صفحه تبدل ایتدی
شمدی وضعیت بحریه دیکشدی در آن
«حاضر اول جنکه اکر ایسترایسهک صلح و صلاح»
دیش اول ناظم ناصح بزه بونطق عیان
اتفاق ایله لم بزه قوی اولقی ایچون
جوشه لم شوق مسرتلر ایله پرهیجان
بوسرتلری تزید ایدم جنک خدمت وار
ای حیبتلی وطن والدهلری آرتقی اویان
اوبومه، طورمه چالیش که آطه لر محو اولور
اوبودق بزه بیودی ضمه فنز ایله دشمان
بوکون ال برلکی ایله چالیشوب جهد ایدم
بوفدا کارلای ایله کسب اولنور شهرت و شان

شوق و شادی ایله کوز یاشلری دوکدک اما
کوله رک بورجری درج ایدم برده هان
بزه قادیلرده فدا کارلای ایله نام آلم
عرض و ناموسه فدا ایتدی تقدیر انسان
یوکسل ای اسلام قادی نامکی اعلا ایله
سنی تاریخلر ایندر برکون اولور استحقان
یوکسهلوب اوچق ایچون اوله هوسکار اصلا
شانلی عسکرلر ایدر جو هواده طیران
بزه عشقله تستر یراشیر اسلام
حقمزده ذیلن لفظ اسارت هنیان

بروسه : محسنه

حیات اقبال اسلامیه

چینده اسلامیت

اسمی «چینده اسلامیت» اولان بو اثر مهم، اون طغوزنجی عصرک اک
بیوک علماسندن مورخ شهر پروفسور واسیلیفک «چینک کشادی» عنوانلی
کتابنک دردنجی قسمیدر. کتاب مذکورک اوچ اولکی اقسامی وقتیه «حق»
غزتهنده انتشار ایله مشدی. مذکور اثرک، اسلاملک چینه صورت دخول
وتوسمی ایله حال واستقبالندن باحث اولان دردنجی قسمک سیاسی بر غزتهدن
زیاده، بر رساله علمییه و تاریخیه نثری دها زیاده موافق مصلحت کورولمکه
«سبیل الرشاده» تقدیم ایدلدر. اثر مذکور و وجوده کتیره پروفسور
واسیلیف اون طغوزنجی عصر علماسی میانده آسیا حقهدهکی معلومات وسیعه
وتبعات عمیقسی ایله معروف ایدی. متوفیک شرق قوملرینک تاریخ، السنه
واحوال، اجتماعیه لرندن باحث آناری بتون دنیاچهده مشهوردر. غرب مؤلفرندن
هیچ بری آسیایی، بالخاصه چین واسیلیف قدر طانیه مامش، چینلیرک روحلر-
نی، حسلرخی یته اونک قدر اکلایمامشدر.

واسیلیف شرق ادبانی ایله وقوعات اجتماعیه و سیاسیسی حقهده یک جوق
کتاب یازمشدرکه بونلرک هان کافهسی آلمانجه و فرانزجه کی السنه
مهمیه ترجمه ایدلش اولدینی حالده، مملکتیمز، شرق ایله علاقه شدید
ومهه سنه رغماً بو قیمتلی یازیلرک وجودندن بیله بی خبردر. ایشته «چینده
اسلامیت» دخی بو قییلندر. بوکون هان یک جوق کیمسه لر چین عالم اسلامی
حقهده بر جوق سوزلر سویلورلر.

مباحثات

چینده اسلامیت

— ۱ —

بو مقالهده چینک ایلروده بر حکومت اسلامیه اولوب اوله میه جنی
مسئله سنی تدقیق ایده جکز. بوکون ساده بر سؤال قیمتی حاز اولان

بو مسئله نک وقوعی شبهه سزکه بتون دنیا ایچون شایان اهمیتدر. شاید
چین، اهالیسی بتون انسانلرک بر ثلثی تجاوز ایدن بو مملکت، بر مملکت
اسلامیه اولسه ایدی البته بو کونکی مناسبات سیاسییه بستیون بشقه بر
شکلده اولوردی. جبل الطارقدن آسیانک تا اورتلرینه قدر اوزانان
عالم اسلام تکرار باشی قالدیرر وخرستیانلق عالمی تهدید ایدردی.
اوزمان چینک بتون دنیایه لزومی اولان حیات سا کمانه سی نهایت
بوله جق وچین بویه بر عصی و متعصب سیاست النده اقوام سائر
ایچون مدهش بر سلاح آتشفشان اولوردی.

بویه بر حرکت عالم سیاستده یالکیز بر تحول انتاج ایتزدی. هر
متفکر ایچون بوکون غرب افکار منوره سنک شرق عنعنات باطله سنه
قارشى اخراز ایله مکده اولدینی غایه لری تصدیق! ایله مکله برابر دیگر
طرفدن انسانلک مجاهدات ترقی پرورانه سنک معروض قالدینی مشکلاتی ده
نظر دفته آلق فرضدر.

یقین زمانه قدر دنیانک اک قوتلی، اک بیوک ملتک غرب افکارینه
تمامیه تقرب ایله مکده اولدینی ظن اولنوردی. چینلیر علوم غربیه بی
تقدیر وتعظیمه باشلامشدردی. میسیونرلر چین طوبراغنه سربستهجه
داخل اوله بیلیورلردی. بو حالله نظراً کیم تصور ایدردی که، ادیان
خرستیانییه مجاهدینی چینده سهل الترییه بدویلریرینه اسلاملک منتسبین
متعصبه سنی بوله جقلردی؟. بویه بر شیء چینی یالکیز سیاحت کتابلر-
ندن طانیان اوروپالیرلرک دکل، بلکه چینده یشامش علمادن بر جوقلرینک
بیله خاطر وخیالندن کچه مشدی. چین آثار علمییه وادبییه سنده
مسلمانلغه دائر بر حکم بولاق قابل اولمقدن ماعدا زمان حاضره قدر
نه چین ماتی نه ده حکومتلری غربدن کان بودینه عطف اهمیت
ایتمه مشلردی. مع هذا ساده شرقده دکل هریرده بو کی تحولات
اجتماعیه بدایه اوزرینه جلب انظار ایله من. چین آناری؛ مأمورلرک،
مکتب طلبه لرینک لیسته لرینی نشر، هر درلو حادثات طبیعیه بی قید، کافه
مباینک وقلعه دیوارلرینک ارتفاع ووسعتلرینی حساب ایله مکدن؛ چین

جغرافیایی، چینه اوطوران بالعموم اجانبك اسامیسنی تحریر ایله مكدن؛ مایونلرجه چینلینك اسلامی قیبول ایلدیكنی خلقه کوسترمكه وقت بوله میوردی که چینه کی اسلامیت بخی صوك زمانلرده جرائد غریبه یی اشغال ایده جك بر ماهیت آلدی . اون بش سنه ظرفنده وقوعه ککن طایغر «عصیان» نیاننایك تخریباتی؛ بر آراق پك زیاده کسب شدت ایدن قنائلر و جنایتلر؛ فرق سیاسییه مبارزاتی چینی زیاده سیله یورمشدی . مملکتك نام استراحت ایده جکی بر صروده شمال غربی ولایتلرده یکیدن بر آتش عصیان بلیردی . بوبکی اختلال بر ماهیت خصوصیه ده ایدی . بودفعه چین صحنه اختلالنده عرض صنعت ایدنلر مسلمانلر ایدی . عصیان اودرجه سرعته انتشار ایله مشدی که ، مسلمانلر ایلك هجوملرنده «شانسی» ولایتك مقرر حکومتی اولان «سیغانفو» یی ضبط ایله رک «حوآنغ حو» نهرینه قدر اینشیلردی . اورالردن تبعید ایدلکدن صکره «قانسو» ولایتنه چکله شلردی . عصیاندن صکرده مذکور ولایت مسلمانلرک یداشغالنده قالمشدی . هرنه قدر چینک ولایتلردن هربری حکومت غریبه دن هر هانکی برینک جسماننده ایسه ده بر ولایتك غائب اونسی چین حکومت حاضرده سی ایچون اهمیتلی بر تهلیکه تشکیل ایته مکه برابر قانسو ولایتك موقع جغرافیسی دولایسیله عنصر اسلام الله کچمسی چین خاندان حکمداریسنجه موجب تلاش اولمشدی . «قانسو» ولایتك غرباً ترکستان و «سونغاراس» ایله هم حدود اولسی ایشك رنکنی دکیشدیر یوردی . چین خاندان حکمداریسنک مسلمانلرله مسکون ولایتلردن برینی آلدیغنی فرض ایدلم؛ اوزمان عصیان غریبه دوعری بیکلرجه کیلو مترولق بر محیط داخلنده توسع ایده جکدی که عصیانی باصیرمغه مأمور اوله جق ابر اردونک برالرده بارینمی جدأ پك مشکل اوله جقدی . آئیده اشارت ایده جکمز بروقه تاریخیه مهادی داخلی قاریشقه قار یوزندن دوچار ضعف اولان حال حاضر خاندان حکمداریسنک حقوق سلطنتی بتون مملکت اوزرنده ادامه ایده بیلیمک ایچون نهکی زحمتلری اقتضاهه مجبور قالدیغنی اثبات ایدر :

«مستقلاً اجرای حرکت ایلین بوغدوخان یوز بیک کشیک بر اردو بی ترکستان ایله «سونغارای» یی عاصیلرک المندن آلمغه مأمور واستیلا اردوسی باش قوماندانلغه «لیانغزه» نامنده عاشق شقاوت برینی تعیین ایلدیکنی اعلان ایله مشدی . «لیانغزه» نک وفاتندن صکره معبی افرادی بوغدوخانک یوز بیک کشیک دیه اعلان ایلدیکی قونک انجق ۲۲۸ پیاده و ۶۱ سواریدن مرکب اولدیغنی سویله مشلردر .

ترکستان ایله سونغار ایده سرستی تاقه مالک اولان مسلمانلر بیوک بر حکومت تشکیل ایدلکدن صکره ایچنده ملیونلرجه دینداشلری بولنان اصل چینی تهدید و تضیق ایله جکلردر . بو مملکتلر بالاخره تکرار چین نفوذی آلتنه کیرسلر بیله بوخالدن مسلمانلغک دوچار تزلزل اولوب اولیمه جتی بره سئلادر . بومدت ظرفنده اسلامیه ضعف طاری اولورسه طرفردن میدان آتیلار بومسئله اوزمان برمدت ایچون، احتمالک بر جق سنه لر، حتی بلکه برایکی عصر ایچون دوچار تاخر اوله بیلیر . بو تقدیرد،

مسلمانلر زمان مناسبك حلولنه قدر انتظار ایله مکه اکتفا ایدرلر . بز بوراده ترکجه نک دیلنی تکلم ایدن ترکستان ، بخارا ، افغانستان ، ایران مسلمانلری ایله ده اغریبه جبل الطارقه قدر اوزانان مسلمانلقدن بحث ایده جک دکلز . چینک تحت تابعیتمده بولنان مسلمان ترکلر دخی چینه حس ایدیلن حرکت دینه ده مدخلدار دکلدرلر . طالع بو ترکلی بر جق عصرلردن بری قومیلورینک زیر اداره سننده یشامغه محکوم ایله مشدر . چین حکوماتک یاراماز ترک تبعیلرینک هر حرکتلرنده بیوک بیوک اهمیتلر توهم ، و بونلرک توسیخ و تسکینی ایچون بر جق اثرلر نشر ایلدکلری آشکاردر . چینک بوبکی خفیف مشربلکلری درکه بعض اوروپا مؤنلرینی چینه جریان ایدن بر طاقم کوچک حادثه لری عظیم حرکات اختلالکارانه طرزنده تصویرد مجبور براقشدر . بو آرده شونی ده ذکر ایدلم که ترک اقوامندن مونغولستانه منسوب کوچک بر قسمی الیوم اصل چینه یشامقده و اسلامیه برابر اسانی ده محافظه ایله مکددر . بونلر تیت حدودنده وقانسو ولایتی داخلنده بولنان «سالار» لردر . بزم «روس» بو طرفلرده کی مأمورین خصوصیه مزک «سالار» لره عطف ایلدکلری اهمیت و حقیقه کندیلرنده کی آثار شجاعت و جلادته رغماً بونلرده اصل چین صحنه سیاستده هیچ بر رول ایفا ایده مکه ددرلر . اگر مسئله چینک علی الاطلاق ضبط و تسخیرندن عبارت اولسه ایدی چینه یشایان اقوام اجنبیه نک بوکا مقدراولوب اوله میه جقلرینی مناقشه ایدمزدک . مثلاً ایچون کاشکار حوالیسنده کی ترکلر ، یا خود بالذات «سالار» لر چینک فاتحی اوله مسیلرکه ؛ بونی وقتیه کندیلرندن پک ضعیف اولان «مونغوللر» و مانچولر اولمشلردر ؟

انجق بو اقوام غالبه مغلوب ایتدکلری قومک مدینتی قارشوسننده کندی قومیلرینی ترک و چینلیشمکه مجبور قالمشلردر . بوراده ایسه سوزمنز غالبلرک بالعموم اصل چینی ترک ایله ملریدر که بوده انجق ینه مملکتک صاحب حقیقلری ، یعنی اصل چینلیر طرفدن قابل اوله بیلیر . استقباله بو غالبیت و انقلابی وجوده کتیره جکلر حال حاضرده هان یردن بترکی ظهور ایدی و یردن اصل چین مسلمانلیدر .

بومسلمانلر ، کندی ادعای کی حقیقه عربلرک احفادیمیدرلر ، یوقسد وقتیه آسیاده صاحب نفوذ اولوب بالاخره «طانغولر» له اشتراک ایدن «اویغور» نسلمیدرلر ؛ بورالری هنوز صورت قطعییه ده حل ایدیله مشدر . مع هذا منشألری نه اولورسه اولسون ، بو کون چینه منسوب اولدکلری دینی وطنداشلری آره سننده توسیع و نهایت بر کون چین تحتنه اجلاس ایتک ایچون چالشان مسلمانلرک عددی ملیونلر بالغ اولمقددر . چین مسلمانلرینک مقدار حقیقلری حقدده معلومات آله جق بر منع رسمی موجود اوله مقله برابر ، کرک تدقیقات و تخریبات خصوصیه مزک کرک «عبدالکریم» نام ذانک آثار و مؤلفات وقونفرانسلی سایه سننده بو بابده بر فکر حاصل ایده بیلیرز .

مترجمی

مباهات